

RYSZARD SKAWIŃSKI*

KIERUNKI I FORMY DZIAŁANIA SPOŁECZNOŚCI WIEJSKIEJ NA PRZYKŁADZIE WNIOSKÓW SKŁADANYCH DO LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA „LIDER W EGO”

Jednym z programów wspierających pozytywne przemiany na polskiej wsi jest PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, przyjęty w lipcu 2007 roku. W tym programie formułą porządkującą działania jest podział na osie; czwarta oś PROW-u oznaczona została słowem „LEADER”. Ten angielski wyraz jest skrótowcem pochodzącym od słów francuskich oznaczających „powiązania między działaniami na rzecz rozwoju gospodarki wiejskiej”.

Leader jest metodą dystrybucji środków na lokalne przedsięwzięcia. Tą drogą wędrują pieniądze w różnych krajach europejskich – w różnej skali, często powyżej 10% środków (w Irlandii 25,7%). W Polsce to kwota 787 mln złotych na lata 2007-2013 (4,7% środków całego PROW-u). W celu pożądanego, uspołecznionego sposobu zagospodarowania tych środków finansowych ujęto aktywność lokalnych sił społecznych we właściwe formy – w lokalne grupy działania.

Janusz Hochleitner w artykule *Uwarunkowania rozwojowe lokalnych grup działania w województwie warmińsko-mazurskim*¹ przedmiotem refleksji czyni potencjał drzemiący w lokalnych grupach działania (LGD) w zakresie rozwoju społecznego naszego województwa. Nie jest to potencjał imponujący wielkością: populacja całego województwa to ok. 1,5 mln ludzi mieszkających w 47 miastach (ok. 60% ludności) i ok. 3900 wsiach (ok. 40%). W dodatku ich dochody i poziom wykształcenia należą do najniższych w Polsce (w klasyfikacji województw). Jak w tych warunkach optymalnie (maksymalnie?) skorzystać z szans rozwoju obszarów wiejskich, kreowanych przez różne programy krajowe i międzynarodowe?

* Dr Ryszard Skawiński – Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Wydział Gospodarki Turystycznej w Elku; e-mail: ryszardskawinski@wp.pl

¹ J. Hochleitner, *Uwarunkowania rozwojowe lokalnych grup działania w województwie warmińsko-mazurskim*, „Studia Elckie”, 13 (2011), s. 545-567; artykuł wyczerpująco przybliży specyfikę działalności LGD na Warmii i Mazurach, odwołując się do obszernej literatury; w niniejszym artykule zamieszczone zostały tylko wybrane elementy tego opracowania, istotne ze względu na omawiane zagadnienie.

W artykule J. Hochleitnera wielokrotnie pojawiają się pojęcia związane z zakresem i metodologią działań pedagogiki społecznej. Już na wstępie znajdujemy takie oto zdania:

„Prawidłowy rozwój wsi w tej perspektywie możliwy jest wówczas, gdy animatorem i podmiotem ich realizacji jest społeczność lokalna. To ona bowiem wpływa na standard życia i jego jakość, a zarazem przyczynia się do zachowania tożsamości wsi” (s. 545-546).

Pod tymi zdaniem podpisałby się każdy spośród klasyków polskiej pedagogiki społecznej. W tekście napotykaemy szereg pojęć ze słownika tej subdyscypliny pedagogiki:

„Pierwszymi beneficjentami pomocy udzielanej w ramach tego programu były LGD, traktowane jako bazy wiejskiego kapitału społecznego” (s. 547).

„Leader jest podejściem przekrojowym, które ma przyczynić się do aktywizacji społeczności wiejskich poprzez włączenie partnerów społecznych i gospodarczych do planowania i wdrażania lokalnych inicjatyw” (s. 550).

„(...) liderzy LGD mają dokonać inwentaryzacji wszelkich dóbr na swoim terytorium wraz z kapitałem społecznym, który powinien być zaangażowany do realizacji wspólnie opracowanej strategii” (s. 551-552).

„Ta filozofia działania wpisuje się w koncepcje drogi do dobrobytu Francisa Fukuyamy, dla którego podstawowym atrybutem i siłą jest kapitał społeczny mierzony poziomem zaufania w danym społeczeństwie” (s. 552).

„Od kilku lat wskazuje się na duży potencjał (...) ekonomii społecznej jako metody przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym w postaci różnych form wykluczenia społecznego (bezrobocie, bieda, niepełnosprawność czy nieakceptowanie inności) powszechnego zwłaszcza w regionach zapóźnionych gospodarczo” (s. 554).

Na terenie naszego województwa istnieje obecnie 15 LGD o różnym zasięgu terytorialnym i różnym potencjale ludnościowym. Obejmują one swym działaniem właściwie całe województwo, w podregionie ełckim funkcjonują 4 lokalne grupy działania: najmniejsza na terenie jednej gminy (LGD „Razem Silniejsi” – Gmina Ełk), następna wykracza nieco poza powiat piski (LGD „Mazurskie Morze”; 2 gminy spoza powiatu: Mikołajki i Piecki); kolejna koncentruje się na 2 powiatach, giżyckim i węgorzewskim (Związek Stowarzyszeń na rzecz Rozwoju Gmin Północnego Obszaru Wielkich Jezior Mazurskich). Potencjał ludnościowy decyduje o wielkości środków, jakimi „dysponuje” LGD (populacja od 5 do 150 tysięcy). Jedną z „dużych” LGD jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”².

Co to jest „Lider w EGO”?

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” jest organizacją pozarządową, działającą w jednym z subregionów województwa warmiń-

² Obszerne informacje na temat „Lidera w EGO” znaleźć można na stronie internetowej <http://www.liderwego.pl/>.

sko-mazurskiego, który obejmuje trzy powiaty: elcki, gołdapski, olecki (stąd skrót EGO). W granicach obszaru EGO mieszka prawie 160 tysięcy osób, ok. 95 tysięcy w miastach i ponad 60 tysięcy na wsi. Działania LGD – zgodnie z informacjami z witryny internetowej – dotyczą obszaru o łącznej powierzchni 2359 km², zamieszkałego przez ok. 80 tysięcy osób (10 gmin: Olecko, Gołdap, Banie Mazurskie, Dubeninki, Prostki, Stare Juchy, Kalinowo, Wieliczki, Świętajno, Kowale Oleckie) (zob. Aneks nr 1).

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”, działając na rzecz obszarów wiejskich, ma na celu ochronę oraz promocję środowiska naturalnego, krajobrazu i zasobów historyczno-kulturowych. Na swojej witrynie internetowej „Lider w EGO”³ podkreśla walory subregionu sprzyjające rozwojowi turystyki oraz rozwijaniu produkcji wyrobów lokalnych i tradycyjnych. Jednym z kierunków swej aktywności „Lider w EGO” czyni rozwój przedsiębiorczości i poszerzanie kwalifikacji mieszkańców na rzecz pozyskiwania nowych źródeł dochodu; zamierza ponadto wymieniać informacje oraz doświadczenia z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi w interesującym go zakresie na poziomie krajowym i międzynarodowym. Praktycznym celem LGD „Lider w EGO” jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju Obszaru EGO (LSR), przez co obszar EGO powinien stać się miejscem bardziej przyjaznym mieszkańcom i turystom, o bogatym i czystym środowisku naturalnym. Stowarzyszenie pragnie zwłaszcza zaktywizować społeczność lokalne, wypromować terytorium EGO jako miejsce o niezwyklej przyrodzie oraz rozwinąć inicjatywy podnoszące jakość życia na obszarze EGO⁴. Organizacja skupia najbardziej aktywnych i zaangażowanych liderów reprezentujących trzy sektory: społeczny, publiczny i gospodarczy⁵.

J. Hochleitner w swym artykule chwali zamysł liderów skupionych w LGD „Lider w EGO”:

³ <http://www.liderwego.pl/index.php?lgd,1>, odczyt: 22.06.2012.

⁴ Powiela to statut stowarzyszenia w paragrafie 1: „Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania *Lider w EGO*, zwana dalej *Stowarzyszeniem*, jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych, mającym na celu: (1) Działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. (2) Aktywizowanie i integrację ludności wiejskiej. (3) Podniesienie jakości życia ludności na obszarze działania Stowarzyszenia. (4) Realizację *Lokalnej Strategii Rozwoju Subregionu EGO* opracowaną przez Stowarzyszenie. (5) Realizację Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Subregionu EGO. (6) Upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich w Subregionie EGO. (7) Ochronę wspólnych interesów członków Stowarzyszenia. (8) Tworzenie warunków współpracy Stowarzyszenia i innych organizacji oraz instytucji działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich Subregionu EGO”.

⁵ Zarząd Stowarzyszenia LGD „Lider w EGO”: Jarosław Franczuk – Prezes Zarządu, Celina Górńska – Wiceprezes Zarządu, Janusz Hendzel – Skarbnik, Krzysztof Locman – Sekretarz, Marek Chojnowski – Członek Zarządu, Anna Podciborska – Członek Zarządu, Jerzy Machnac – Członek Zarządu.

„W tym miejscu warto wskazać duży wkład na rzecz rozwoju obszarów wiejskich LGD „Lider w EGO”, który obejmuje trzy powiaty – Ełk, Goldap i Olecko. W misję tej inicjatywy zostało wpisane utworzenie „Multi-klastra” w oparciu o kombinację przewag konkurencyjnych w 3 dziedzinach: rolnictwo, zdrowie i turystyka. W ten sposób są zaangażowane w rozwój tego subregionu najlepsze zasoby: czyste powietrze i zdrowe środowisko naturalne, kultura oraz produkty i usługi w nim wytwarzane”⁶.

„Małe Projekty” oraz „Odnowa i Rozwój Wsi”

Uszczegółowienie przedstawionego powyżej sposobu myślenia znajdujemy w katalogu preferowanych w Lokalnej Strategii Rozwoju operacji, podzielonych zgodnie z kategoriami dofinansowywanych projektów. Takie cztery kategorie można by sklasyfikować w 2 grupach; pierwsza z nich dotyczy spraw ogólnych, strategicznych, jak kształtowanie świadomości regionalnej i ekologicznej, chęci współpracy, pobudzania aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców; rozwój lokalnej kultury; podnoszenie atrakcyjności turystycznej subregiony itp. Dwie kolejne kategorie dotyczą spraw gospodarczych.

Rada Stowarzyszenia (statutowy organ decyzyjny LGD) rozpatrzyła dziesiątki wniosków i zdecydowaną większość oceniła pozytywnie. Przez 4 lata autor tego tekstu uczestniczył w ocenianiu wniosków i ma ogólne rozeznanie w dotychczasowej działalności „Lidera w EGO”. Nie było dotychczas całościowego spojrzenia na wszystkie rozpatrzone wnioski pod następującymi względami: (1) do jakich ważnych celów społecznych odnoszą się rozpatrzone wnioski?, (2) kto wnioski składa i czego one dotyczą?, (3) czym odznaczają się wnioski najwyżej punktowane?, (4) z jakich gmin pochodzą wnioski?, oraz (5) czy pomiędzy wymienionymi zagadnieniami zachodzą zauważalne związki?

Najobszerniejszą tematycznie kategorią wydają się tzw. „Małe Projekty”⁷. To w kontekście omawianej w tym artykule tematyki **najważniejsza kategoria** tak ze względów ilościowych, jak i względów jakościowych. Właśnie w obrębie „Małych Projektów” najłatwiej mieszczą się przedsięwzięcia wynikające z potrzeb wspólnot wiejskich, co w znacznym stopniu wynika z założeń ideowych tej kategorii. Uzupełnieniem „Małych Projektów” jest kategoria „Odnowa i Rozwój Wsi”.

Preferowane dla „Małych Projektów” operacje wynikające z Lokalnej Strategii Rozwoju dla EGO mieszczą się w kilku zakresach tematycznych, jak **turystyka** (budowa i oznakowanie małej infrastruktury turystycznej, wdrożenie systemu informacji wizualnej – przygotowanie tablic informacyjnych gospodarstw agroturystycznych, zakup i instalacja elektronicznych kiosków informacji turystycznej, przygotowanie bazy danych do kiosków elektronicznych, stworzenie strony internetowej z bazą danych z zakresu turystyki, odbudowa, odna-

⁶ J. Hochleitner, *Uwarunkowania rozwojowe...*, s. 561.

⁷ <http://www.liderwego.pl/index.php?male-projekty,28>, odczyt: 22.06.2012.

wianie obiektów o walorach turystycznych, uruchomienie i wspieranie Gminnych Centrów Informacji), **podnoszenie atrakcyjności regionu dla mieszkańców i gości** (organizacja muzeum maszyn rolniczych, organizacja „łowiska okazów ryb”, odnawianie, uporządkowanie, oznakowanie zabytkowych budowli lub obiektów małej infrastruktury), **inspirowanie oraz promowanie regionalizmu** (organizacja dotychczasowych imprez regionalnych, wypromowanie, kreowanie i wspieranie nowych produktów turystycznych, jak m.in. „Bitwa pod Prostkami”, „Kierunek Gołdap”, numizmatycznej wioski tematycznej, jak waluta „EGO” i „EGO centy”, corocznych dożynek, cyklicznych konkursów na „najpiękniejsze gospodarstwo agroturystyczne”, inspirowanie organizacji nowych imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców i turystów, inicjowanie powstawania, wprowadzania na rynek produktów i usług opartych na lokalnych zasobach lub lokalnym dziedzictwie, promowanie ekologicznych produktów rolnych oraz wyrobów rękodzieła), **wspieranie ochrony środowiska oraz podwyższanie świadomości ekologicznej** (wprowadzenie segregacji śmieci, likwidacja dzikich wysypisk śmieci, wspieranie działań podmiotów w obszarze produkcji energii ze źródeł odnawialnych, propagowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców, propagowanie idei zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, rozwój gminnej edukacji ekologicznej oraz działalność informacyjno-szkoleniowa dotycząca ekologii), **pobudzanie aktywności społecznej i przedsiębiorczości** (organizacji szkoleń w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, pomoc doradcza w zakresie pisania wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć, funkcjonowanie Lokalnych Centrów Wolontariatu na terenie gmin obszaru EGO, konkursy na najaktywniejsze sołectwo, szkolenia dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków zewnętrznych, wspieranie lokalnych animatorów i liderów społecznych z terenów wiejskich).

Bardzo podobnych spraw dotyczy kategoria „**Odnowa i Rozwój Wsi**”⁸ (niektóre projekty oceniane w tych 2 grupach sprawiają wrażenie identycznych); preferowane operacje dotyczą także **rozwoju turystyki** (uporządkowanie istniejących i wyznaczenie nowych szlaków turystycznych, tworzenie tematycznych ścieżek i szlaków w oparciu o zasoby przyrodnicze, kulinarne, kulturowe, artystyczne i rzemieślnicze, budowa towarzyszącej infrastruktury turystycznej), **tworzenia bazy materialnej dla podnoszenia kapitału społecznego** (przygotowanie i urządzenie wiejskich kąpielisk, stanic wodnych, rozwój bazy kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, wykorzystanie obiektów zabytkowych do realizacji projektów kulturalno-rekreacyjnych, rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej, w tym szczególnie miejsc integrujących i aktywizujących mieszkańców, jak domy „społecznościowe” i świetlice wiejskie, zakup i odna-

⁸ <http://www.liderwego.pl/index.php?odnowa-i-rozwoj-wsi,29>, odczyt: 22.06.2012.

wianie obiektów charakterystycznych dla regionu lub tradycji budownictwa na cele społeczne), **zagospodarowywanie przestrzeni publicznej** (ujednoczenie informacji wizualnej na terenie EGO, urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków, miejsc spotkań, biwakowania, zagospodarowanie stawów, rzek, jezior w celu poprawy estetyki, kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej oraz odnawianie zabytków, wspieranie rozwoju infrastruktury technicznej, ekonomicznej i społecznej, budowa, przebudowa obiektów na cele promocji lokalnych produktów i usług).

Wobec powyższego nie dziwi fakt, że oceny poszczególnych projektów z obu kategorii dokonywano na tej samej „Karcie oceny zgodności operacji według kryteriów lokalnych”. Ocenie poddawano następujące atuty przedkładanego projektu: doświadczenie wnioskodawcy, obszar objęty oddziaływaniem operacji, realizacja operacji w partnerstwie, wpływ na potencjał turystyczny regionu, oddziaływanie operacji na środowisko naturalne oraz wpływ na aktywność społeczną mieszkańców.

Wnioski, które otrzymały minimum 27 punktów (w tym co najmniej 16 punktów z kryteriów 4-6) mogły znaleźć się na liście rankingowej projektów rekomendowanych do realizacji (zob. Aneks nr 2).

Rada Decyzyjna LGD „Lider w EGO” w pierwszej kadencji (lata 2009-2012) rozpatrzyła 81 wniosków złożonych **w kilku naborach** w ramach tzw. „Małych Projektów” (Działanie 413 – wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów, tj. Operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi). Dziesięć (właściwie 11) najwyższej ocenionych projektów przedstawia Aneks nr 3⁹.

⁹ Podstawą do sporządzania zestawień były listy rankingowe z witryny internetowej stowarzyszenia „Lider w EGO” oraz materiały uzyskane w biurze stowarzyszenia.

LISTA WNIOSKÓW O PRZYZNANIE POMOCY WYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR STOWARZYSZENIA LGD „LIDER W EGO” na lata 2009-2015, Działanie 413: Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi (http://nazwa.liderwego.pl/old/images/stories/lista_rankingowa_MP.doc, odczyt: 11.07.2012).

LISTA WNIOSKÓW O PRZYZNANIE POMOCY WYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR STOWARZYSZENIA LGD „LIDER W EGO” na lata 2009-2015, Działanie 413: Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi (<http://nazwa.liderwego.pl/old/konkursy/21-konkursy/162-lista-wnioskow-o-przyznanie-pomocy-wybranych-do-finansowania-w-ramach-lsr-stowarzyszenia-lgd-lider-w-ego-na-lata-2009-2015>, odczyt: 11.07.2012).

LISTA WNIOSKÓW O PRZYZNANIE POMOCY ZŁOŻONYCH W KONKURSIE I/LIDERWEGO/PROW-LEADER/4.1/413-MP/2010, Działanie 413: Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania

Wśród tych najwyżej ocenionych przedsięwzięć na plan pierwszy wybija się **działania mające na celu organizację wydarzeń na rzecz mieszkańców i turystów, podnoszące atrakcyjność regionu dla mieszkańców i gości oraz inspirujące i promujące regionalizm** (pikniki historyczne, obchody rocznicy powstania miejscowości, Dni Rodziny, festiwal regionalny), na drugim miejscu lokują się działania przygotowujące miejsca spotkań czy imprez (świetlica wiejska, boisko sportowe). Tematycznie podobne projekty znajdujemy na dalszych miejscach – z mniejszą liczbą punktów, co pozwala przypuszczać, że o wysokiej punktacji decydowała jakość projektu, umiejętności jego autorów. Dwukrotnie pierwsze miejsce na liście rankingowej zajęło przedsięwzięcie z gminy Świątajno: tworzenie miniklastra pod nazwą „Mleczna wieś Gize”. Projekt ten musiał zachwycić swoją oryginalnością, skoro uzyskał niemal komplet punktów. Nietypowy jest również projekt GOK-u ze Starych Juch dotyczący organizacji „uniwersytetu” dla mieszkańców gminy oraz całego subregionu. Generalnie wśród „Małych Projektów” ocenionych pozytywnie i rekomendowanych przeważały ilościowo i jakościowo wnioski pochodzące z jednostek samorządu terytorialnego (z gmin, 1 wniosek z Powiatu Gołdapskiego) oraz jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego (domy lub centra kultury) – 43 wnioski na 67 wszystkich. Pozostałe wnioski (24) wpływały od stowarzyszeń, fundacji oraz parafii (wyspecjalizowały się w tym zwłaszcza dwie parafie, w Judzikach, gm. Olecko, oraz w Rożyńsku Wielkim, gm. Prostki) (zob. Aneks nr 4).

Interesująca jest grupa wniosków, które nie uzyskały rekomendacji Rady LGD ze względu na niezgodność z LSR, bezwzględnie niską jakość projektu

pomocy w ramach działania Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi (<http://nazwa.liderwego.pl/old/konkursy/21-konkursy/153-lista-wnioskow-o-przyznanie-pomocy-zoonych-w-konkursie-nr-iliderwegoprow-leader41413-mp2010>, odczyt: 11.07.2012).

LISTA RANKINGOWA PROJEKTÓW WYBRANYCH DO REALIZACJI W RAMACH KONKURSU NA „MAŁE PROJEKTY”. LISTA WNIOSKÓW O PRYZYCNANIE POMOCY ZŁOŻONYCH W KONKURSIE NR I/LIDERWEGO/PROW-LEADER/4.1/413-MP/2009 wraz z ilością punktów uzyskanych w procedurze oceny zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju (<http://nazwa.liderwego.pl/old/konkursy/21-konkursy/99-lista-rankingowa-projektow-wybranych-do-realizacji-w-ramach-konkursu-na-mae-projektyq>, odczyt: 11.07.2012).

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady nr I/...../11 (Gołdap, 11.08.2011) LISTA WNIOSKÓW O PRYZYCNANIE POMOCY WYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR STOWARZYSZENIA LGD „LIDER W EGO” na lata 2009-2015, Działanie 413: Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi. Dokument udostępniony w siedzibie LGD „Lider w EGO”, 19-400 Olecko, Plac Wolności 2.

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady nr II/1/11 (Olecko, 25.01.2012) LISTA WNIOSKÓW O PRYZYCNANIE POMOCY WYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR STOWARZYSZENIA LGD „LIDER W EGO” na lata 2009-2015, Działanie 413: wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi. Dokument udostępniony w siedzibie LGD „Lider w EGO”, 19-400 Olecko, Plac Wolności 2.

(ocena poniżej 27 punktów) lub względnie niską jakość projektu (niska pozycja w rankingu, stawiająca wniosek poza limitem środków przewidzianych dla danego naboru)¹⁰. Takich wniosków było 14. W tej grupie przeważały wnioski pisane przez osoby prywatne i organizacje społeczne (9 wniosków, jak np. zakup przyczepy sanitarnej, Gołdapski Wieczór Kabaretowy, Portal Internetowy „W Krainie EGO”, szkolenie „Przedsiębiorczość i ekologia – odnieś sukces w turystyce”, wyposażenie świetlicy wiejskiej przy OSP w Lenartach, „Rękodzieło dla najmłodszych”, edukacja w zakresie kultury wizualnej – fotografia, film; Zbigniew Herbert – Rysunki z podróży bliskich – Olecko, Mazury i Suwalszczyzna); 5 wniosków pochodziło z samorządowych jednostek organizacyjnych.

Dwa kolejne aneksy (Aneks nr 5 i Aneks nr 6) odnoszą się bezpośrednio do aktywności społecznej na obszarze EGO. Aneks nr 5 przedstawia wszystkie wnioski „społeczne”, tj. złożone przez osoby lub instytucje spoza jednostek samorządu terytorialnego oraz ich jednostek organizacyjnych, oraz ich ocenę.

Wśród wnioskodawców w 13 przypadkach mamy do czynienia ze stowarzyszeniami (52,2%), a w 7 przypadkach z parafią (29,2%). W istocie to zaledwie kilka stowarzyszeń (4 typowo wiejskie) oraz dwie małe i raczej niebogie parafie, które wyspecjalizowały się w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Ranking poszczególnych wniosków pokazuje, że społeczni wnioskodawcy starają się o odpowiedni poziom swoich wniosków, a kolejne z reguły oceniane są coraz wyżej (może o tym także decydować kryterium doświadczenia zawarte w karcie oceny) (zob. Aneks nr 6).

Rozkład wniosków „społecznych” z poszczególnych gmin nie jest równomierny. Na szczególną uwagę zasługuje Gmina Olecko, z której ponad 80% wniosków (10) ma jako autorów czynniki społeczne. Z Gminy Gołdap takich wniosków wpłynęło 5, co stanowi 33,3%. Obie te gminy są gminami miejsko-wiejskimi, wnioski z tych gmin stanowią 62,5% wszystkich wniosków społecznego autorstwa. Z gmin wiejskich wyróżniają się Stowarzyszenie „Mazurska Kraina”, które złożyło 3 niezwykle wysoko ocenione wnioski (100% wniosków z gm. Świętajno) oraz Parafia z Rożyńska Wielkiego, która złożyła 3 coraz wyżej oceniane wnioski (60% wniosków z gm. Prostki). Interesująca jest konsekwentna polityka Gminy Wieliczki: wnioski składane są przez instytucje samorządowe, spotykają się z wysoką oceną, dotyczą przede wszystkim inwestycji w urządzenia społecznej użyteczności.

¹⁰ Załącznik nr 1 do Uchwały Rady nr I/3//11 Lista wniosków w przyznaniu pomocy uznanych za niezgodne z lokalną strategią rozwoju LGD „Lider w EGO” na lata 2009-2015. Dokument dostępny w siedzibie LGD w Olecku.

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady nr I/4//11. Lista wniosków w przyznaniu pomocy uznanych za niezgodne z lokalną strategią rozwoju LGD „Lider w EGO” na lata 2009-2015. Dokument dostępny w siedzibie w Olecku.

W październiku 2012 roku został ukończony **Raport badania ewaluacyjnego Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Lider w EGO”**, zrealizowany na zlecenie tej organizacji przez wyspecjalizowaną firmę¹¹. To opracowanie zawiera informacje o dalszych losach zaakceptowanych przez organ decyzyjny stowarzyszenia wniosków. Po zakwalifikowaniu wnioski o przyznanie pomocy (wraz z kompletem załączników) przekazywane są do dalszej oceny: Agencji Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) – wnioski w odniesieniu do 2 działań, tj. „Różnicowania w kierunku działalności nierolniczej” oraz „Tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw”, albo do Urzędu Marszałkowskiego (UM) w przypadku działań: „Odnowa i rozwój wsi” oraz „Małe projekty” (ARiMR pełni również funkcję agencji płatniczej dla wszystkich działań PROW 2007-2013).

W zakresie „Małych projektów” po kolejnej ocenie, dokonanej już w UM, podpisano umowy z następującymi wnioskodawcami (łącznie 36):

Rok 2009 (7 umów)

Rzymskokatolicka Parafia p.w. św. Szczepana w Różyńsku Wielkim, na II Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Różyńsku Wielkim; Gmina Kalinowo, na zagospodarowanie ścieżki spacerowej w Pisani-cy; Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. Św. Łukasza, na rozwój aktywności i integracji mieszkańców miejscowości Olecko; Gmina Wieliczki, na Dzień Rodziny w Gminie Wieliczki, Gminny Ośrodek Kultury w Kalinowie na Święto Plonów Sypitki 2010 – wydarzenie rozwijające aktywność społeczności lokalnej poprzez kultywowanie obrzędów ludowych i tradycji; Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich na wydarzenie „Plon nie-siemy, plon” Dożynki 2010; Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich, na wydarzenie „Kowaliada” w 600-lecie Bitwy pod Grunwaldem.

Rok 2010 (9 umów)

Gmina Wieliczki na odbudowę boisk sportowych w miejscowości Krupin i Sobole; Gminny Ośrodek Kultury w Kalinowie, na Dzień Gminy Kalinowo – wydarzenie rozwijające aktywność społeczności lokalnej; Gmina Kalinowo, na miejsce spotkań i zabaw w Wysokim; Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich, na zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Sokółkach; GOK w Starych Juchach, na organizację IV Pikniku Jaćwieskiego w Starych Juchach w dniach 7.08-8.08.2010 roku adresowanego do mieszkańców Gminy Stare Juchy, mieszkańców gmin z obszaru EGO oraz turystów odwiedzających obszar EGO; Gminny Ośrodek Kultury Prostki, na Dni Prostek w EGO; Samodzielny

¹¹ A. Tkocz, Raport badania ewaluacyjnego Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Lider w EGO”, wersja z października 2012, opracowanie dostępne w biurze LGD „Lider w EGO”, w Olecku, Plac Wolności 2

Publiczny Zespół Zakładów Opieki Długoterminowej, na aktywne działanie na rzecz poprawy kwalifikacji; Gminny Ośrodek Kultury w Baniach Mazurskich, na Baniowskie Lato – cykl pięciu plenerowych imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych organizowanych na terenie Gminy Banie Mazurskie; Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Szczepana w Rożyńsku Wielkim na „Pastorałki Rożyńskie”.

Rok 2011 (1 umowa)

Gmina Kalinowo, na plac zabaw przy Szkole Podstawowej w Borzymach.

Rok 2012 (19 umów)

Gmina Gołdap, na zagospodarowanie miejsca rekreacji wypoczynku we wsi Jabłońskie w gminie Gołdap; Gmina Gołdap, na doposażenie bazy rekreacyjno-sportowej środka Sportu i Rekreacji w Gołdapi; Gmina Wieliczki, na remont świetlicy w Kleszczewie; Gminny Ośrodek Kultury w Kalinowie, na „Święto Plonów Kalinowo 2011”; Gmina Prostki na XIV „Dni Prostek w EGO”; Międzyszkolny Ludowy Klub Sportowy „Czarni”, na „Sportowe Olecko”; Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich, na „Kowaliadę 2012 – Kowale Oleckie zielonymi płucami regionu”, Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Szczepana w Rożyńsku Wielkim, na IV międzynarodowy festiwal muzyki organowej i kameralnej w Różyńsku Wielkim; Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap, na doposażenie punktu informacji turystycznej w Gołdapi poprzez zakup i wykonanie materiałów promocyjnych w celu kreowania wizerunku uzdrowiska Gołdap; osoba prywatna, Przedszkole Niepubliczne „Jedyneczka”, na budowę placu zabaw przy przedszkolu „Jedyneczka” w Olecku; Gminne Centrum Kultury w Kowalach Oleckich, na zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Stożnem; Dom Kultury w Gołdapi, na wydarzenie „Kartaczewo 2012 – Festiwal Pogranicza”; Dom Kultury w Gołdapi, na wydarzenie „Kulturalna Podróż Bez Granic”; Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Stare Juchy, na organizację VI Pikniku Jaćwieskiego w Starych Juchach w dniu 4.08.2012 roku adresowanego do mieszkańców Gminy Stare Juchy, mieszkańców gmin z obszaru EGO oraz turystów odwiedzających obszar EGO; Gmina Wieliczki, na remont terenu rekreacyjno-sportowego w miejscowości Szeszki; Gminny Ośrodek Kultury w Kalinowie, na wydarzenie „Majówka z Gminą Kalinowo”, Gmina Kalinowo, na boiska do streetballa w Gminie Kalinowo; Gminny Ośrodek Kultury w Kalinowie, na wydarzenie „Święto Plonów 2012”; Gminny Ośrodek Kultury w Kalinowie, na wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Kalinowie.

„Odnowa i rozwój wsi”¹²

Tę kategorię można potraktować jako uzupełniającą w stosunku do poprzedniej. Ponieważ złożono w tym zakresie zaledwie kilkanaście wniosków, w Aneksie nr 7 zostały zamieszczone wszystkie. Projekty opiewają na znacznie wyższe kwoty niż w „Małych Projektach” i dominują tu wyraźnie urzędy gmin: 11 wniosków na 14 wszystkich. Zwraca uwagę również to, że wśród 11 wniosków, mieszczących się w limicie (najwyżej ocenionych), aż 10 to wnioski z urzędów gmin. Tematycznie występują tu głównie zadania inwestycyjne podjęte z myślą o jakości życia mieszkańców wsi: stworzenie 3 świetlic, 2 boisk, terenu rekreacyjnego, kładki, deptaka, alei.

Na realizację operacji w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” przeznaczono największą część budżetu LSR – 40%, czyli 3 746 150 zł, jednak do końca 2012 roku UM podpisał zaledwie trzy umowy z beneficjentami, tj.: ze Stowarzyszeniem Mieszkańców i Przyjaciół Wsi Zawady Elćkie „MUKSZTY”, na budowę świetlicy wiejskiej w Zawadach Elćkich; z Gminą Kalinowo, na zagospodarowanie terenu wokół budynku Urzędu Gminy w Kalinowie wraz z przebudową ciągu pieszego, oraz z Gminą Prostki, na budowę 2 odcinków i oświetlenia 3 odcinków trasy turystyczno-przyrodniczej „Szlakiem Kmicica” w miejscowości Prostki¹³.

**„Różnicowanie w Kierunku Działalności Nierolniczej”
oraz „Tworzenie i Rozwój Mikroprzedsiębiorstw”**

Dwie kategorie odnoszące się do spraw gospodarczych mają nazwy „Różnicowanie w Kierunku Działalności Nierolniczej”¹⁴ oraz „Tworzenie i Rozwój Mikroprzedsiębiorstw”¹⁵. Pierwsza z nich obejmuje operacje takie, jak produkcja ekologicznych produktów rolnych oraz wyrobów rękodzieła,

¹² Lista wniosków o przyznanie pomocy wybranych do finansowania w ramach LSR Stowarzyszenie LGD „Lider w EGO” w latach 2009-2012. Działanie 313: Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” (<http://nazwa.liderwego.pl/old/konkursy/21-konkursy/189-lista-wnioskow-o-pryznanie-pomocy-wybranych-do-finansowania-w-ramach-lsr-stowarzyszenia-lgd-lider-w-ego-na-lata-2009-2015>, odczyt: 11.07.2012).

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady nr I/...../11 (Gołdap, dnia 11 sierpnia 2011r.), LISTA WNIOSKÓW O PRYZNANIE POMOCY WYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR STOWARZYSZENIA LGD „LIDER W EGO” na lata 2009-2015, Działanie 313: Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” dostępny w siedzibie LGD w Olecku.

¹³ A. Tkocz, Raport badania ewaluacyjnego Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Lider w EGO”, opracowanie dostępne w biurze LGD „Lider w EGO”, w Olecku, Plac Wolności 2

¹⁴ <http://www.liderwego.pl/index.php?roznicowanie-w-kierunku-dzialalnosci-nierolniczej>, odczyt: 22.06.2012.

¹⁵ <http://www.liderwego.pl/index.php?tworzenie-i-rozwoj-mikroprzedsiębiorstw,31>, odczyt: 22.06.2012.

wspieranie rolników chcących rozpocząć świadczenie usług turystycznych (m.in. doradztwo), przyczynianie się do wzrostu aktywności gospodarczej rolników w zakresie przetwórstwa i dystrybucji płodów rolnych oraz odnawialnych źródeł energii, a także tworzących i rozwijających bazę noclegową, wspieranie rozwoju pszczelarstwa i przetwórstwa produktów pszczelarskich, promocji i wspierania wprowadzania w gospodarstwach rolnych nowych i alternatywnych gałęzi i kierunków produkcji, inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.

W kategorii drugiej, oznaczonej nazwą „Tworzenie i Rozwój Mikroprzedsiębiorstw”, mieści się utworzenie zintegrowanej sieci wypożyczalni sprzętu sportowego na obszarze EGO, wsparcie mikroprzedsiębiorstw działających w sektorze turystycznym oraz związanych z kulturą, sportem i rekreacją, inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR, organizacji przetwórstwa produktów lokalnych oraz uruchamiania usług prozdrowotnych w ramach multiklastra EGO, rozwoju usług szkoleniowo-doradczych na rzecz wspierania przedsiębiorczości na terenach wiejskich, rozwoju rzemiosła lub rękodzielnictwa z wykorzystaniem zasobów lokalnych (przyrodniczych, historycznych i kulturowych), tworzenie lub wsparcie mikroprzedsiębiorstw wytwarzających produkty energetyczne z biomasy.

Dla obu tych kategorii stosowano tę samą kartę oceny, której kryteria przybliża Aneks nr 8.

Trudno szerzej komentować aktywność społeczności z obszaru EGO w dziedzinie gospodarki na podstawie złożonych wniosków. Można mieć nadzieję, że Aneks nr 9 i Aneks nr 10 nie dają pełnego obrazu przedsiębiorczości mieszkańców terenów objętych działalnością LGD „Lider w EGO”.

Wnioski podsumowujące

Utworzeniu Lokalnej Grupy Działania „Lider w EGO” towarzyszyło wiele spotkań, podczas których sformułowano wizję obszaru EGO przyświecającą działaniom stowarzyszenia. Wizję obszaru EGO tak zarysowano: **„Obszar EGO przyjazny środowisku, mieszkańcom i turystom”**. Misja stowarzyszenia została określona następująco: **„Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” jest inicjatorem rozwoju obszaru w oparciu o aktywność i przedsiębiorczość mieszkańców, przy racjonalnym wykorzystaniu lokalnych zasobów środowiska naturalnego”**. Powiaty gołdapski, olecki i elcki powinny zatem stawać się coraz lepiej zadbanym, czystszy i zdrowszym środowiskiem życia tutejszych mieszkańców oraz wypoczynku turystów. Tak ukierunkowany rozwój wspierać się miał na zaradności tutejszych mieszkańców, racjonalnie wykorzystujących zasoby środowiska naturalnego.

W celu oceny stopnia realizacji przyjętych strategii rozwojowych w LGD „Lider w EGO” przyjęto 23 wskaźniki. Stopień ich zaawansowania na koniec 2012 roku był zróżnicowany¹⁶:

1. Nie zrealizowano powzięć, które przyczyniałyby się do realizacji 5 wskaźników: (a) zostanie przeprowadzonych min. 12 szkoleń z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków z UE, (b) zostanie przeszkolonych min. 100 osób, które zdobędą wiedzę i kwalifikacje z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków z UE, (c) zostanie założonych min. 2 podmioty gospodarcze produkujące żywność ekologiczną lub wytwarzające produkty energetyczne z biomasy, (d) zostanie przeprowadzonych min. 9 szkoleń z zakresu edukacji ekologicznej, (e) zostanie przeszkolonych min. 110 osób z w/w zakresu.

2. W przypadku 5 innych wskaźników stopień ich realizacji był bardzo mały: (a) do 2015 roku zostanie utworzonych min. 25 nowych miejsc pracy związanych z turystyką i wypoczynkiem (12%); (b) zostanie uruchomionych min. 6 nowych mikroprzedsiębiorstw (17%); (c) min. 13 rolników zdywersyfikuje źródło dochodów w swych gospodarstwach (8%); (d) zostanie zrealizowanych min. 13 projektów związanych z dywersyfikacją źródeł dochodów w gospodarstwach rolnych (8%); (e) zostanie utworzonych min. 20 nowych miejsc pracy (15%).

3. Pięć wskaźników, których stopień realizacji był najwyższy: (a) min. 400 osób weźmie udział w imprezach propagujących zdrowy tryb życia (500%), (b) do 2015 roku min. 5 obiektów zostanie doposażonych w sprzęt i infrastrukturę turystyczną (480%), (c) do 2015 roku min. 300 osób skorzysta z nowej infrastruktury technicznej, ekonomicznej, społecznej (433%), (d) do 2015 roku zostanie zorganizowanych min. 10 imprez wykorzystujących walory kulturowe subregionu (320%), (e) do 2015 roku ok. 3.000 osób będzie uczestnikami imprez promujących obszar EGO (302%).

W odniesieniu do problemów sformułowanych we wstępie można by przyjąć następujące spostrzeżenia:

1. Aktywność społeczną mieszkańców terenów wiejskich subregionu EGO najlepiej obrazują tzw. „Małe Projekty” oraz projekty z zakresu „Odnowy i Rozwoju Wsi”.

2. Pod względem liczby składanych wniosków przeważają gminy miejsko-wiejskie (Gołdap, Olecko), największe pod względem liczby mieszkańców, zasobów materialnych oraz potencjału społeczno-kulturalnego.

¹⁶ A. Tkocz, *Raport badania ewaluacyjnego Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Lider w EGO”*, wersja z października 2012, opracowanie dostępne w biurze LGD „Lider w EGO”, w Olecku, Plac Wolności 2.

3. Z najmniejszych ludnościowo gmin wiejskich liczba składanych wniosków jest mała tak w liczbach bezwzględnych, jak w relacji do liczby mieszkańców. Wyjątek stanowią małe gminy Stare Juchy i Wieliczki.

4. Na terenach wiejskich w obszarze działania Stowarzyszenia „Lider w EGO” aktywność społeczną mogą skutecznie skupiać parafie.

5. Możliwość składania wniosków przez urzędy oraz inne jednostki organizacyjne samorządów może grozić zdominowaniem konkursów przez projekty stamtąd płynące. W działalności LGD „Lider w EGO” można zauważyć taką przewagę: w zakresie „Małych Projektów” wnioski „urzędowe” stanowią 64% wszystkich, a wnioski „społeczne” 36%. W przypadku projektów większych, w kategorii „Odnowa i Rozwój Wsi”, ta przewaga jest znacznie większa i sięga 90% do 10%.

6. W powyższych kategoriach pod względem tematycznym nie ma zasadniczej różnicy pomiędzy wnioskami składanymi przez organizacje społeczne i instytucje publiczne. Koncentrują się one na urządzaniu świetlic i boisk wiejskich (remont, modernizacja, wyposażenie), na organizacji imprez okolicznościowych i regionalnych (dożynki, rocznice, uroczyste dni, imprezy sportowe, koncerty itp.) oraz na rozwoju turystyki.

7. W kategoriach gospodarczych („Tworzenie i Rozwój Mikroprzedsiębiorstw”, „Różnicowanie w Kierunku Działalności Nierolniczej”) liczba wniosków jest niewielka, a ich oceny nie są wysokie; znacznie wyżej oceniane są wnioski dotyczące zagadnień społecznych („Małe Projekty”, „Odnowa i Rozwój Wsi”); może to świadczyć o małej przedsiębiorczości mieszkańców terenów objętych działaniami Stowarzyszenia „Lider w EGO”.

Polska pedagogika społeczna jako subdyscyplina naukowa ma już sto lat. Podstawowe idee pedagogiki społecznej zostały następująco sformułowane przez jej twórczynię na gruncie polskim, Helenę Radlińską:

„Pedagogika społeczna jest nauką praktyczną, rozwijającą się na skrzyżowaniu nauk o człowieku, biologicznych i społecznych z etyką i kulturoznawstwem (teorią i historią kultury) dzięki własnemu punktowi widzenia. Można go najkrócej określić jako zainteresowanie wzajemnym stosunkiem jednostki i środowiska, wpływem warunków bytu i kręgu kultury na człowieka w różnych fazach jego życia, wpływem ludzi na zapewnienie bytu wartościom przez ich przyjęcie i krzewienie oraz przetwarzanie środowisk siłami człowieka w imię ideału”¹⁷.

W ciągu ostatniego wieku ta idea w zasadzie nie zmieniła się, zmieniły się realia: metody i formy diagnozy oraz pracy pedagogicznej, beneficjenci, siły społeczne (ludzkie), dysponenci środków, same środki (źródła, wielkość, sposoby pozyskiwania), język opisu zjawisk społecznych. Działalność Stowarzyszenia „Lider w EGO” wpisuje się w tradycję polskiej pedagogiki społecznej zwłaszcza w tym zakresie, w jakim próbuje wspierać mieszkańców ubogiego i zanie-

¹⁷ H. Radlińska, *Pedagogika społeczna*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków 1961, s. 361.

dbanego subregionu w dziele poprawy własnymi siłami środowiska życia i pracy.

Na razie efekty tej działalności nie są może na miarę oczekiwań, a jednym z powodów – jak się wydaje – jest zakładana przez program „Leader” możliwość składania wniosków przez urzędy samorządowe oraz jednostki organizacyjne samorządów. Urzędnicy, mający z reguły szerszą wiedzę i większe umiejętności w zakresie tzw. „pozyskiwania środków zewnętrznych”, mogą zdominować konkursy swoimi wnioskami, zwłaszcza że w gremiach oceniających i władzach LGD także przeważają urzędnicy. Czy ograniczenie możliwości składania wniosków do kręgu organizacji społecznych zachęciłoby urzędy samorządowe do pobudzania aktywności obywatelskiej? Na to pytanie trudno odpowiedzieć jednoznacznie. Pytany o uwarunkowania obecnej sytuacji prezes Zarządu LGD „Lider w EGO”, Jarosław Franczuk¹⁸, wskazuje na niekorzystne powiązanie 2 elementów: słabości finansowej lokalnych organizacji pozarządowych i trudnych wymagań programu właśnie w zakresie finansowym: organizacje najpierw muszą w 100% pokryć wszystkie koszty realizowanego projektu, a następnie zwrócić się o ich zwrot. Obecnie tylko nieliczne organizacje społeczne mogą zmierzyć się z takimi wyzwaniem. To wyjaśnia, dlaczego odważnie i skutecznie aplikują np. parafie, gdzie proboszczowie i rady parafialne mogą liczyć na stabilne dochody, a także ewentualną pomoc wyższych instancji kościelnych. To także wyjaśnia aktywność urzędów gmin oraz innych samorządowych jednostek organizacyjnych – dysponują określonymi środkami publicznymi i mają możliwość zaciągania kredytów na wydatki majątkowe. W obecnej sytuacji możliwość składania wniosków przez samorządy gminne wydaje się zatem korzystna dla rozwoju lokalnych społeczności.

Na bazie doświadczeń pierwszej kadencji działalności Stowarzyszenia LGD „Lider w EGO” można zauważyć, że łatwiej zbudować społecznym wysiłkiem boiska i świetlice niż stworzyć więzi sprzyjające wspólnotowemu działaniu. Jednak te urządzenia mogą być krokiem ku wytworzeniu więzi społecznych i budowie kapitału społecznego.

¹⁸ Wywiad z Jarosławem Franczukiem z dnia 01.02.2013.

ANEKSY

ANEKS NR 1:

Gminy z obszaru działania LGD „Lider w EGO” i ich mieszkańcy

Lp.	Nazwa gminy	Liczba mieszkańców (w tys.)	Miasto	Wieś
1.	Gmina Olecko	21,4	16,2	5,2
2.	Gmina Gołdap	19,9	13,6	6,3
3.	Gmina Prostki	7,4		7,4
4.	Gmina Kalinowo	7,1		7,1
5.	Gmina Kowale Oleckie	5,4		5,4
6.	Gmina Stare Juchy	4,0		4,0
7.	Gmina Świętajno	4,0		4,0
8.	Gmina Banie Mazurskie	3,9		3,9
9.	Gmina Wieliczki	3,4		3,4
10.	Gmina Dubeninki	3,1		3,1
	Razem	79,6	29,8	49,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stron internetowych gmin (dane w przybliżeniu, zaokrąglone).

ANEKS NR 2:

Karta oceny zgodności operacji według kryteriów lokalnych dla „Małych Projektów” oraz „Odnowy i Rozwoju Wsi” (fragment)¹⁹

Lp.	LOKALNE KRYTERIA OCENY OPERACJI	Waga	Maksymalny wynik	Ocena projektu
1	DOŚWIADCZENIE WNIOSKODAWCY Kryterium to ocenia czy wnioskodawca ma odpowiednie doświadczenie w realizacji podobnych działań, czy potencjał wnioskodawcy zapewni realizację operacji (posiadanie odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych). 0 – wnioskodawca nie realizował podobnych działań, nie posiada odpowiedniej kadry, która będzie zaangażowana w realizację operacji, sytuacja finansowa wnioskodawcy nie zapewni prawidłowej realizacji operacji, 1 – wnioskodawca spełnił 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – wnioskodawca spełnił 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – wnioskodawca spełnił wszystkie warunki z wymienionych powyżej.	1	3	
	OBSZAR OBJĘTY ODDZIAŁYWANIEM OPERACJI Korzyści lub oddziaływanie operacji dotyczy: 0 – jednej miejscowości z obszaru realizacji LSR, 1 – co najmniej dwóch miejscowości, lecz nie więcej niż jednej gminy z obszaru realizacji LSR, 2 – od 2 do 4 gmin objętych LSR, 3 – 5 lub więcej gmin objętych LSR.			
2		2	6	

¹⁹ http://nazwa.liderwego.pl/old/images/stories/karta_oceny_odnowa.doc, odczyt: 22.06.2012.

3	REALIZACJA OPERACJI W PARTNERSTWIE	3	9	
	Operacja będzie realizowana przez wnioskodawcę z udziałem: 0 – bez udziału innych podmiotów, 1 – od 1 do 3 innych podmiotów, 2 – od 4 do 6 innych podmiotów, 3 – więcej niż 6 innych podmiotów.			
4	WPLYW NA POTENCJAŁ TURYSTYCZNY OBSZARU EGO	4	12	
	Kryterium to ocenia wpływ operacji na potencjał turystyczny obszaru EGO. 0 – projekt nie przyczynia się do rozwoju atrakcji turystycznych, nie przyczynia się do rozwoju infrastruktury turystycznej, nie promuje obszaru EGO, 1 – projekt spełnia 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – projekt spełnia 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – projekt spełnia wszystkie warunki z wymienionych powyżej.			
5	ODDZIAŁYWANIE OPERACJI NA ŚRODOWISKO NATURALNE	4	12	
	Realizacja operacji: 0 – wpływa niekorzystnie na zasoby środowiska naturalnego, 1 – nie wpływa ani pozytywnie ani negatywnie na środowisko naturalne, 2 – ma pozytywny wpływ na środowisko naturalne lub podnosi świadomość ekologiczną mieszkańców, 3 – ma pozytywny wpływ na środowisko naturalne i podnosi świadomość ekologiczną mieszkańców.			
6	WPLYW NA AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNĄ MIESZKAŃCÓW	4	12	
	Realizacja operacji przyczyni się do: 0 – operacja nie przyczyni się do aktywizacji lokalnej społeczności, 1 – zwiększenia liczby nowych członków w istniejących organizacjach pozarządowych, 2 – powstania min. 1 projektu aktywizującego społeczność lokalną, 3 – powstania min. 1 nowej organizacji pozarządowej działającej na obszarze EGO.			

ANEKS NR 3:
„Małe Projekty” ocenione najwyżej

Lp.	Wnioskodawca Gmina	Tytuł wniosku	Przedmiot projektu	Liczba uzyskanych punktów	Miejsce w rankingu
1.	Stowarzyszenie Agroturystyczne „Mazurska Kraina”, Gmina Świętajno	Przygotowanie pomieszczeń wiejskiego centrum inicjatyw w Giżach do inicjowania działań zmierzających do utworzenia miniklastra „Mleczna wieś Giże”	Przygotowanie pomieszczeń wiejskiego centrum inicjatyw w Giżach do inicjowania działań zmierzających do utworzenia miniklastra „Mleczna wieś Giże”	53	1
2.	Stowarzyszenie Agroturystyczne „Mazurska Kraina”, Gmina Świętajno NIP 8471425890	Tworzenie infrastruktury edukacyjno-turystycznej „Mlecznej wsi Giże”	Celem projektu jest utworzenie w „Mlecznej wsi Giże” infrastruktury edukacyjno-turystycznej składającej się z 5 wiat w 5 gospodarstwach produkujących mleko oraz przygotowanie 15 osób do prowadzenia zajęć edukacyjnych Giże, gm. Świętajno	49	1
3.	Gmina Kalinowo NIP 8481826998	Miejsce spotkań i zabaw w Wysokiem	Przedmiotem projektu jest zagospodarowanie terenu przy budynku świetlicy w Wysokiem na miejsce spotkań i zabaw	48	2
4.	Gminny Ośrodek Kultury, Stare Juchy	IV Piknik Jaćwieski w Starych Juchach	Organizacja Pikniku Jaćwieskiego w Starych Juchach	45	2
5.	Parafia Rzymskokatolicka w Judzikach Gmina Olecko	Nasza parafialno-wiejska świetlica rozwija, aktywizuje, kształci i promuje	Remont i wyposażenie świetlicy parafialnej	44	3

6.	Gmina Gołdap	Obchody 440 rocznicy nadania prawa miejskich Gołdapi	Organizacja wydarzenia – obchodów 440 rocznicy nadania praw miejskich Gołdapi	44	3
7.	Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap	Kartaczewo – Festiwal Pogranicza	Organizacja Festiwalu Pogranicza Kartaczewo w Gołdapi	43	4
8.	Gmina Wieliczki	Dzień Rodziny w Gminie Wieliczki	Organizacja imprezy – Dnia Rodziny	41	5
9.	Gmina Wieliczki	Zagospodarowanie i wyposażenie boiska sportowego przy Jeziorze Oleckim Małym w Wieliczkach	18 970 złotych Wniosek mieści się w limicie.	41	1
10.	Gminny Ośrodek Kultury w Starych Juchach NIP 8481166852	Uniwersytet Pokoleń w GOK w Starych Juchach adresowany do mieszkańców gminy Stare Juchy i mieszkańców gmin z terenu EGO	Operacja będzie polegała na wzbogaceniu dotychczasowych form pracy i zaspokojeniu potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy Stare Juchy i obszaru EGO poprzez utworzenie Uniwersytetu Pokoleń Stare Juchy	40	3
11.	Gmina Olecko	Szlakiem Średniowiecza – piknik historyczny w Olecku	18 963,40 złotych Wniosek mieści się w limicie.	40	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów LGD „Lider w EGO”.

ANEKS NR 4:

Liczba i ocena „Małych Projektów” z poszczególnych gmin

Lp.	Nazwa gminy	Liczba mieszk. (w tys.)	Liczba wniosków ocenionych pozytywnie	Liczba wniosków niezgodnych z LSR	Liczba wniosków z oceną poniżej 27 p.	Liczba wniosków, które nie zmieściły się w limicie
1.	Gmina Olecko	21,4	12		2	2
2.	Gmina Gołdap	19,9	15	2	1	1
3.	Gmina Prostki	7,4	5	1		
4.	Gmina Kalinowo	7,1	10			
5.	Gmina Kowale Oleckie	5,4	4		1	
6.	Gmina Stare Juchy	4,0	8			
7.	Gmina Świętajno	4,0	3			
8.	Gmina Banie Mazurskie	3,9	1			
9.	Gmina Wieliczki	3,4	6			
10.	Gmina Dubeninki	3,1	3			
	Razem	79,6	67	3	5	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów LGD „Lider w EGO”.

ANEKS NR 5:

„Małe Projekty” złożone przez organizacje społeczne

Lp.	Wnioskodawca Gmina	Tytuł wniosku	Przedmiot projektu	Liczba uzyskanych punktów	Miejsce w rankingu
1.	Stowarzyszenie Agroturystyczne „Mazurska Kraina”, Gmina Świętajno	Przygotowanie pomieszczeń wiejskiego centrum inicjatyw w Giżach do inicjowania działań zmierzających do utworzenia miniklastra „Mleczna wieś Giże”	Przygotowanie pomieszczeń wiejskiego centrum inicjatyw w Giżach do inicjowania działań zmierzających do utworzenia miniklastra „Mleczna wieś Giże”	53	1
2.	Stowarzyszenie Agroturystyczne „Mazurska Kraina”, Gmina Świętajno NIP 8471425890	Tworzenie infrastruktury edukacyjno-turystycznej „Mlecznej wsi Giże”	Celem projektu jest utworzenie w „Mlecznej wsi Giże” infrastruktury edukacyjno-turystycznej składającej się z 5 wiat w 5 gospodarstwach produkujących mleko oraz przygotowanie 15 osób do prowadzenia zajęć edukacyjnych Giże, gm. Świętajno	49	1

3.	Parafia Rzymskokatolicka w Judzikach Gmina Olecko	Nasza parafialno-wiejska świetlica rozwija, aktywizuje, kształci i promuje	Remont i wyposażenie świetlicy parafialnej	44	3
4.	Fundacja Rozwoju Regionu Goldap	Kartaczewo – Festiwal Pogranicza	Organizacja Festiwalu Pogranicza Kartaczewo w Goldapi	43	4
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Szczepana w Rożyńsku Wielkim Gmina Proški	IV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Rożyńsku Wielkim	25 000 złotych Wniosek mieści się w limicie.	39	2
6.	Stowarzyszenie Agroturystyczne „Mazurska Kraina” Gmina Świętajno	Wyposażenie Wiejskiego Centrum Inicjatyw w Giżach	24 049, 71 złotych Wniosek mieści się w limicie.	39	2
7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętych Piotra i Pawła w Judzikach NIP 8471159767 Gmina Olecko	Poznajaj i podziwaj Mazury na kajaku i chroń Zielone Płuca Polski	W ramach operacji zorganizowane zostaną 3 jednodniowe spływy kajakowe oraz turystyczne safari dla mieszkańców Judzik	37	5
8.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Stare Juchy	Organizacja VI Pikniku Jachwieskiego w Starych Juchach w dniu 4.08.2012 adresowanego do mieszkańców Gminy Stare Juchy, mieszkańców gmin obszar EGO oraz turystów odwiedzających obszar EGO	25 000 złotych Wniosek mieści się w limicie.	37	4
9.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętych Piotra i Pawła w Judzikach Gmina Olecko	Nasza parafialno-wiejska świetlica – rozwija, aktywizuje, kształci i promuje	24 990 złotych Wniosek mieści się w limicie.	37	4
10.	Olecko Stowarzyszenie Nurkowe „Amfitrion” IV Gmina Olecko	Ogólnopolska Akcja Sprzątania Jeziora Oleckiego Wielkiego	Organizacja imprezy – akcji sportowo-ekologicznej	36	6
11.	Stowarzyszenie „Fabryka Cudów” NIP 8471577714 Gmina Goldap	Glązy Cesarza Wilhelma – szlak GPS	Przedmiotem operacji jest opracowanie i promocja szlaku turystycznego „Glązy Wilhelma” w Puszczy Rominckiej Galwecie, gm. Goldap	35	6
12.	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Długoterminowej NIP 8471428196 Gmina Olecko	Aktywne działania na rzecz poprawy kwalifikacji	Projekt zakłada podnoszenie świadomości społeczności lokalnej oraz zapobieganie bezrobociu poprzez organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym (szkolenia w zawodzie opiekuna osoby starszej oraz animatora społeczno-kulturalnego). Olecko Kolonia, gm. Olecko	35	6

13.	Stowarzyszenie Żytkejska Struga Gmina Dubeninki	W Żytkejskiej Izbie	Projekt zakłada przeprowadzenie remontu pomieszczeń świetlicy wiejskiej. Żytkejski, gm. Dubeninki	35	6
14.	Fundacja Rozwoju Regionu Góldap Gmina Góldap	Doposażenie punktu informacji turystycznej w Góldapi poprzez zakup i wykonanie materiałów promocyjnych w celu kreowania wizerunku uzdrowiska Góldap	14 989 złotych Wniosek mieści się w limicie.	34	6
15.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętych Piotra i Pawła w Judzikach Gmina Olecko	Poznajaj i podziwaj Mazury na kajaku i chroń Zielone Płuca Polski	14 970 złotych Wniosek mieści się w limicie.	34	7
16.	Osoba prywatna Gmina Góldap	Piękno Górą	22 500 złotych Wniosek mieści się w limicie.	34	7
17.	Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. św. Łukasza Gmina Olecko	Powołanie Centrum Wolontariatu w Olecku – działania wstępne	Działania wstępne mające na celu powołanie Centrum Wolontariatu w Olecku	32	9
18.	Stowarzyszenie „Fabryka Cudów” NIP 8471577714 Gmina Góldap	„Ambasador motywów ludowych”. Program aktywizacji społecznej mieszkańców północnego EGO	Projekt polega na zorganizowaniu cyklu bloków szkoleniowo-warsztatowych z zakresu wiedzy o kulturze oraz technik rzemiosła ludowego dla 20 osób z terenu północnego EGO. Gałwiece, gm. Góldap	32	8
19.	Koło Łowieckie „Sarna” Gmina Olecko	Dzień Kultury Łowieckiej – „60 – lecie Koła Łowieckiego „Sarna”	19 285 złotych Wniosek mieści się w limicie.	32	9
20.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Szczepana w Rożyńsku Wielkim Gmina Prostki	II Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Rożyńsku Wielkim	Organizacja II Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej w Rożyńsku Wielkim	31	10
21.	Miezdyszkolny Ludowy Klub Sportowy „Czarni” Gmina Olecko	Sportowe Olecko	21 000 zł Wniosek mieści się w limicie.	30	7
22.	Stowarzyszenie Mieszkańców i Przyjaciół Wsi Zawady Ełckie „MUKSZTY”	Organizacja Olimpiady Wiejskiej w Starych Juchach w dniu 5.08.2012 adresowanej do mieszkańców Gminy Stare Juchy, mieszkańców gmin z obszaru EGO oraz turystów odwiedzających obszar EGO	25 000 złotych Wniosek mieści się w limicie.	30	11
23.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Szczepana w Rożyńsku Wielkim NIP 8481749097 Gmina Prostki	Pastorałki Rożyńskie	Projekt zakłada zorganizowanie warsztatów muzycznych dla dzieci i młodzieży z parafii Rożyńsk Wielki połączonych z nagraniem płyty „Pastorałki Rożyńskie”. Rożyńsk Wielki, gm. Prostki	29	9
24.	Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. św. Łukasza Gmina Olecko	Rozwój aktywności i integracji mieszkańców miejscowości Olecko	Cykl wydarzeń rozwijających aktywność i integrujących mieszkańców miejscowości Olecko	27	12
Razem	24				

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów LGD „Lider w EGO”.

ANEKS NR 6:

Liczba i ocena wniosków „społecznych” z podziałem na gminy

Lp.	Nazwa gminy	Populacja	Liczba wniosków	W tym społeczne	Średnia liczba punktów	Średni ranking
1.	Gmina Olecko	21,4	12	10	35	6,2
2.	Gmina Goldap	19,9	15	5	35,1	6,3
3.	Gmina Prostki	7,4	5	3	35,2	5,4
4.	Gmina Kalinowo	7,1	10	0	35,5	6,3
5.	Gmina Kowale Oleckie	5,4	4	0	33,3	7,75
6.	Gmina Stare Juchy	4,0	8	2	34,75	7,25
7.	Gmina Świętajno	4,0	3	3	47	1,3
8.	Gmina Banie Mazurskie	3,9	1	0	33	7
9.	Gmina Wieliczki	3,4	6	0	37,5	5,2
10.	Gmina Dubeninki	3,1	3	1	34	7
	Razem	79,6	67	24		

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów LGD „Lider w EGO”.

ANEKS NR 7:

Wnioski w kategorii „Odnowa i Rozwój Wsi”

Wnioskodawca, Gmina	Tytuł wniosku	Przedmiot projektu – Kwota – Rekomendacja	Liczba uzyskanych punktów	Miejsce w rankingu
Gmina Kowale Oleckie	Kształtowanie przestrzeni publicznej – poprawa nawierzchni alei lipowej i stworzenie warunków rekreacyjnych w miejscowości Stacze	Poprawa nawierzchni alei lipowej i stworzenie warunków rekreacyjnych w miejscowości Stacze	46	1
Gmina Prostki	Budowa 3 odcinków trasy turystyczno-przyrodniczej „Szlakiem Kmicica” w miejscowości Prostki	222 400 złotych Wniosek mieści się w limicie	45	1
Gmina Prostki	Remont kładki dla pieszych przez rzekę Elk w Prostkach	Remont kładki dla pieszych przez rzekę Elk w Prostkach	44	2
Gmina Kalinowo	Zagospodarowanie terenu wokół budynku Urzędu Gminy Kalinowo wraz z przebudową ciągu pieszego	360 000 złotych Wniosek mieści się w limicie.	42	2
Stowarzyszenie Mieszkańców i Przyjaciół Wsi Zawady Elcki „MUKSZTY”	Budowa świetlicy wiejskiej w Zawadach Elckich	184 740 złotych Wniosek mieści się w limicie.	40	3
Gmina Wieliczki	Rozbudowa i nadbudowa budynku usługowego w Wieliczkach w części dotyczącej Gminnego Ośrodka Kultury	Rozbudowa i nadbudowa budynku usługowego w Wieliczkach w części dotyczącej Gminnego Ośrodka Kultury	39	3

Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Boboli w Dubeninkach	Aktywizacja miejscowej społeczności – umacnianie wspólnych więzi poprzez spotkania edukacyjne, kulturalne i sportowe	Remont budynku pomocniczego plebanii w celu utworzenia miejsca spotkań miejscowej ludności.	36	4
Gmina Olecko	Budowa boiska sportowego w miejscowości Lenarty, gmina Olecko Gmina Olecko	319 134 złotych Wniosek mieści się w limicie.	36	4
Gmina Stare Juchy	Budowa świetlicy wiejskiej z garażem dla OSP w miejscowości Grabnik	Budowa świetlicy wiejskiej z garażem dla OSP w miejscowości Grabnik	34	5
Gmina Olecko	Budowa boiska sportowego w miejscowości Lenarty, gm. Olecko	Budowa boiska sportowego w miejscowości Lenarty	bd. (poniżej 34)	6
Gmina Wieliczki	Utworzenie deptaka nad Jeziorem Oleckim Małym w Wieliczkach	60 000 złotych Wniosek mieści się w limicie.	32	5
Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszej Marii Panny w Żabinie	Remont dachu kościoła filialnego pw. Świętych Piotra i Pawła w Rogalach	110 104 złotych Wniosek nie mieści się w limicie.	30	6
Gmina Kowale Olecki	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy Urzędzie Gminy i Gminnym Centrum Kultury w Kowalach Oleckich	353 646 złotych Wniosek nie mieści się w limicie.	30	6
Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Cichym	Utwardzenie terenu przy kościele parafialnym w Cichym	162 491 złotych Wniosek nie mieści się w limicie.	27	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów LGD „Lider w EGO”.

ANEKS NR 8:

Kryteria oceny operacji w obrębie „Różnicowania w Kierunku Działalności Nierolniczej” oraz „Tworzenia i Rozwoju Mikroprzedsiębiorstw” (fragment karty oceny)²⁰

LOKALNE KRYTERIA OCENY OPERACJI	Waga	Maksymalny wynik	Ocena projektu
WIELKOŚĆ DOTACJI			
Wnioskodawca zwraca się o udzielenie wsparcia w wysokości: 0 – powyżej 100 tys. PLN, 1 – od 80 tys. PLN do 100 tys. PLN, 2 – od 50 tys. PLN do 80 tys. PLN, 3 – poniżej 50 tys. PLN.	1	3	
DOŚWIADCZENIE WNIOSKODAWCY			
Kryterium to ocenia czy wnioskodawca ma odpowiednie doświadczenie w realizacji podobnych działań, czy potencjał wnioskodawcy zapewni realizację operacji (posiadanie odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych). 0 – wnioskodawca nie realizował podobnych działań, nie posiada odpowiedniej kadry, która będzie zaangażowana w realizację operacji, sytuacja finansowa wnioskodawcy nie zapewni prawidłowej realizacji operacji. 1 – wnioskodawca spełnił 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – wnioskodawca spełnił 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – wnioskodawca spełnił wszystkie warunki z wymienionych powyżej.	2	6	

²⁰ http://nazwa.liderwego.pl/old/images/stories/karta_oceny_mikro.doc, odczyt: 22.06.2012.

WYKORZYSTANIE ZASOBÓW OBSZARU EGO			
Kryterium to ocenia czy działalność, której dotyczy dotacja, jest oparta o wykorzystanie lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego lub przyrodniczego.			
0 – projekt nie wykorzystuje żadnego lokalnego dziedzictwa, 1 – projekt wykorzystuje zasoby dziedzictwa historycznego, 2 – projekt wykorzystuje zasoby dziedzictwa kulturowego, 3 – projekt wykorzystuje zasoby dziedzictwa przyrodniczego.	3	9	
INNOWACYJNOŚĆ OPERACJI			
Operacja ma charakter innowacyjny na poziomie: 0 – operacja nie ma innowacyjnego charakteru, 1 – lokalnym, 2 – regionalnym, 3 – krajowym.	3	9	
WPLYW NA LOKALNĄ GOSPODARKE			
Realizacja operacji spowoduje utworzenie, w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne: 0 – nie spowoduje utworzenia nowych miejsc pracy, 1 – od 1 do 3 miejsc pracy, 2 – od 4 do 6 miejsc pracy, 3 – 7 i więcej miejsc pracy.	4	12	
WPLYW PROJEKTU NA ROZWÓJ OBSZARU EGO			
Kryterium to ocenia, w jakie obszary działań strategicznych wpisuje się projekt. 0 – realizacja operacji nie przyczyni się ani do rozwoju turystyki, ani do aktywizacji społeczności lokalnej, ani do promocji obszaru EGO, 1 – projekt wpisuje się w jeden z obszarów działań strategicznych, 2 – projekt wpisuje się w dwa obszary działań strategicznych, 3 – projekt wpisuje się we wszystkie obszary działań strategicznych.	5	15	

ANEKS NR 9:

Wnioski w kategorii „Różnicowanie w Kierunku Działalności Nierolniczej”

Wnioskodawca, gmina	Tytuł wniosku	Przedmiot projektu	Liczba uzyskanych punktów	Miejsce w rankingu
Osoba prywatna Gmina Goldap	Wzrost liczby klientów i dochodów działalności objętej wsparciem poprzez uruchomienie nowych niezależnych domków wycieczkowych	Budowa 6 domków wycieczkowych na terenie gospodarstwa agroturystycznego wraz z przydomowymi oczyszczalnią ścieków	36	1
Osoba prywatna Gmina Prostki	Uruchomienie świadczenia usług agroturystycznych w miejscowości Bzury	Przedmiotem operacji jest utworzenie dochodu z działalności pozarolniczej poprzez uruchomienie świadczenia usług agroturystycznych w miejscowości Bzury	30 Wniosek mieści się w limicie	1
Osoba prywatna Gmina Stare Juchy	Zakup agregatu uprawowo-siewnego na potrzeby wykonywania usług na rzecz produkcji roślinnej	Przedmiotem operacji jest utworzenie źródła dochodu z działalności pozarolniczej poprzez zakup agregatu uprawowo-siewnego i prowadzenie usług zewnętrznych na rzecz produkcji roślinnej	27	1
Osoba prywatna Gmina Goldap	Zakup maszyny do zacięć węglowych	Przedmiotem operacji jest utworzenie źródła dochodu z działalności pozarolniczej poprzez zakup	27 Wniosek mieści się w limicie	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów LGD „Lider w EGO”²¹.

²¹ Załącznik nr 1 do Uchwały Rady nr V/70/10Olecko, z dnia 25.11.2010. LISTA WNIOSKÓW O PRYZNANIE POMOCY WYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR STO-

ANEKS NR 10:Wnioski w kategorii „Tworzenie i Rozwój Mikroprzedsiębiorstw”²²

Wnioskodawca, gmina	Tytuł wniosku	Przedmiot projektu	Liczba uzyskanych punktów	Miejsce w rankingu
Osoba prywatna Gmina Gołdap	Wnioskodawca zamierza podjąć działalność gospodarczą polegającą na założeniu firmy świadczącej usługi w zakresie turystyki. W posiadanej nieruchomości znajdującej się w miejscowości Kolki na skraju Puszczy Rominckiej zorganizowana zostanie baza noclegowa. Wnioskodawca zamierza wykorzystać lokalizację nieruchomości oraz posiadane w dzierżawie jezioro Kolki w celu przygotowania specjalnej oferty kulinarnej opartej na rybach i dziczyźnie. Mocnym elementem zakładanej firmy będzie możliwość turystyki wędkarskiej oraz organizowanie ciekawych pobytów dla turystów z wykorzystaniem atrakcji turystycznych Puszczy Rominckiej	Przedmiotem projektu jest zaadaptowanie i wyposażenie 5 pokoi w budowanym budynku mieszkalno-gospodarczym w miejscowości Kolki koło Gołdapi w niezbędny sprzęt, urządzenie łazienek i wc, urządzenie i wyposażenie kuchni i jadalni dla gości oraz zagospodarowanie terenu wokół domu.	33	1

WARZYSZENIA LGD „LIDER W EGO” na lata 2009-2015, Działanie 311: Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” (http://nazwa.liderwego.pl/old/images/stories/lista_rankingowa_RDN.doc, odczyt: 11.07.2012).

LISTA WNIOSKÓW O PRYZYCNANIE POMOCY WYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR STOWARZYSZENIA LGD „LIDER W EGO” na lata 2009-2015, Działanie „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” NR KONKURSU: II/LIDERWEGO/PROW-LEADER/4.1/413-311RDN/2010

(<http://nazwa.liderwego.pl/old/konkursy/21-konkursy/154-lista-wnioskow-o-pryzyznanie-pomocy-zoonych-w-konkursie-nr-iiiliderwegoprow-leader41413-311rdn2010>, odczyt: 11.07.2012).

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady nr II/2/11. LISTA WNIOSKÓW O PRYZYCNANIE POMOCY WYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR STOWARZYSZENIA LGD „LIDER W EGO” na lata 2009-2015, Działanie 413: Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania 311 „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”. Dokument dostępny w siedzibie LGD w Olecku.

²² LISTA WNIOSKÓW O PRYZYCNANIE POMOCY ZŁOŻONYCH W KONKURSIE NR III/LIDERWEGO/PROW-LEADER/4.1/413-312TRM/2010. LISTA WNIOSKÓW O PRYZYCNANIE POMOCY WYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR STOWARZYSZENIA LGD „LIDER W EGO” na lata 2009-2015 Działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” (<http://nazwa.liderwego.pl/old/konkursy/21-konkursy/155-lista-wnioskow-o-pryzyznanie-pomocy-zoonych-w-konkursie-nr-iiiliderwegoprow-leader41413-312trm2010>, odczyt: 11.07.2012).

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady nr I/...../11 (Gołdap, 11.08.2011) LISTA WNIOSKÓW O PRYZYCNANIE POMOCY WYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR STOWARZYSZENIA LGD „LIDER W EGO” na lata 2009-2015, Działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”. Dokument dostępny w siedzibie w LGD w Olecku.

Załącznik nr 1 do Uchwały Rady nr I/...../11 LISTA WNIOSKÓW O PRYZYCNANIE POMOCY NIEWYBRANYCH DO FINANSOWANIA W RAMACH LSR LDG „LIDER W EGO” na lata 2009-2015. Dokument dostępny w siedzibie LGD w Olecku.

Osoba prywatna Gmina Kowale Oleckie	Operacja polega na budowie 5 całorocznych domków kempingowych w celu stworzenie konkurencyjnego przedsiębiorstwa oraz nowych miejsc pracy	Wnioskodawca planuje uruchomić ośrodek wypoczynkowy dla amatorów aktywnego wypoczynku. Składający się z 5 domków ośrodek będzie zlokalizowany we wsi Szarejki, gm. Kowale Oleckie	32	2
Osoba prywatna Gmina Kowale Oleckie	Budowa budynku usługowego z pokojami na wynajem posłuży do promocji regionu, zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz podwyższenia konkurencyjności przedsiębiorstwa w branży turystycznej. Jednocześnie realnie wpłynie na ograniczenie bezrobocia i jego skutków na terenie gminy Kowale Oleckie. Inwestycja ma na celu również integrację lokalnej społeczności oraz jej aktywizację społeczną.	Budowa budynku usługowego z pokojami na wynajem posłuży do promocji regionu, zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz podwyższenia konkurencyjności przedsiębiorstwa w branży turystycznej. Jednocześnie realnie wpłynie na ograniczenie bezrobocia i jego skutków na terenie gminy Kowale Olecki. Inwestycja ma na celu również integrację lokalnej społeczności oraz jej aktywizację społeczną.	32 Wniosek mieści się w limicie.	1
Osoba prywatna Gmina Olecko	Dokończenie budowy altany rekreacyjnej z sauną i pełnym zapleczem kuchennym, co umożliwi rozpoczęcie działalności gospodarczej w zakresie agroturystyki i stworzenie nowych miejsc pracy. Bez wykonania altany stanowiącej ważny element naszej koncepcji rozwoju niemożliwe jest uruchomienie świadczenia usług i wykorzystania posiadanego potencjału.	Wnioskodawca planuje uruchomić altanę rekreacyjną z pełnym zapleczem kuchennym, co umożliwi rozpoczęcie działalności gospodarczej w zakresie agroturystyki i stworzenie nowych miejsc pracy.	30 Wniosek mieści się w limicie.	2
Osoba prywatna Gmina Olecko	Wzrost przychodów z działalności firmy poprzez uruchomienie nowej usługi oraz wzrost zatrudnienia.	Wnioskodawca planuje wyposażać pokoje gościnne, zakupić piec oraz wykonać prace wykończeniowe w budynku mieszkalno-gospodarczo-usługowym w celu uruchomienia nowej usługi – wynajem pokoi.	29 Wniosek nie mieści się w limicie.	3
Osoba prywatna Gmina Olecko	Rozbudowa, nadbudowa i modernizacja obiektu oraz zakup instalacji technicznej i wyposażenia w celu uruchomienia nowej usługi, co spowoduje wzrost dochodu z prowadzonej działalności oraz wzrost zatrudnienia.	Wnioskodawca planuje rozbudowę, nadbudowę i modernizację obiektu oraz zakup instalacji technicznej i wyposażenia w celu uruchomienia nowej usługi – wynajem pokoi.	29 Wniosek nie mieści się w limicie.	3
Osoba prywatna Gmina Gołdap	Celem operacji jest stworzenie nowego mikroprzedsiębiorstwa świadczącego usługi związane z turystyką i wypoczynkiem, funkcjonującego w miejscowości Kolki w gminie Gołdap poprzez wyposażenie obiektu świadczącego usługi noclegowe i rekreacyjne	Wnioskodawca planuje stworzenie nowego mikroprzedsiębiorstwa świadczącego usługi związane z turystyką i wypoczynkiem, funkcjonującego w miejscowości Kolki w gminie Gołdap poprzez wyposażenie obiektu świadczącego usługi noclegowe i rekreacyjne.	29 Wniosek nie mieści się w limicie.	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów LGD „Lider w EGO”.

**DIRECTIONS AND FORMS OF THE ACTIVITY OF THE RURAL COMMUNITY
BY THE EXAMPLE OF APPLICATIONS
TO THE LOCAL ACTION GROUP "LEADER IN EGO"**

SUMMARY

In the Warmia and Mazury region there are actually 15 local action groups (LAG) of different territorial and population potential. By their activity they cover the whole territory of the Warmia-Mazury voivodeship, while in the Elk subregion is embraced especially by 4 LAG: "Stronger Together," "Mazurian Sea," the Union of Associations for the Communal Development of the Northern Area of the Great Mazurian Lakes, and "Leader in EGO." The article concentrates on the activity of "Leader in EGO" LAG, where "EGO" is an acronym which stands for the names of three small subregions: Elk, Goldap, and Olecko. The author delivers analyses of the results of the "Leader in EGO" LAG participation in such social development programs as: "Small Projects," "The Renovation and Development of Village," "The Diversification in Non-Agricultural Activity," and "The Creation and Development of Micro-Entrepreneurship."

KEY WORDS: social pedagogy, European Funds, Polish Government Funds, Elk, Goldap, Olecko.